

Naar scholen voor iedereen

10 december 2025

Beleid van de overheid

- Advies Onafhankelijke Commissie Inclusief Onderwijs
- Rapport Rekenhof over BuO
- Visienota minister Demir
- Consultatienota en Staten-Generaal
- Pioniersscholen

Katholiek Onderwijs Vlaanderen

- Wat zien wij vandaag in onze scholen gebeuren?
- Hoe pakken we dit als Katholiek Onderwijs Vlaanderen aan?
- Transversale adviesraad
- Plan van aanpak:
 - Verkennen
 - Aanlopen
 - Pioniersnetwerken

Beleid van de overheid

Rapport Onafhankelijke Commissie Inclusief Onderwijs: Naar scholen voor iedereen. Juli 2024

Rapport Rekenhof: Buitengewoon onderwijs: toegang en uitstroom. September 2024

Minister Demir:

- Visienota stappenplan richting een inclusiever onderwijs. April 2025
- Consultatienota (1 dec 2026) → Staten-Generaal en pioniersscholen

Advies van de Onafhankelijke Commissie Inclusief Onderwijs: “Scholen voor iedereen”

- “One track”-systeem in plaats van “two track”-systeem:
 - Geen onderscheid meer tussen gewone en buitengewone scholen
 - Einddoel: één inclusief onderwijssysteem **tegen 2040**
- Einddoel: ‘Scholen voor iedereen’
 - Kwaliteitsvol onderwijs
 - Meer dan fysieke toegankelijkheid en ondersteuning
 - Veilige leer- en leefomgeving
- Drie leidinggevende principes:
 - Onvoorwaardelijk inschrijvingsrecht: voor elke leerling in elke school
 - Kennisrijk curriculum, minder individualisering, leerkrachten in hun kracht zetten
 - De school staat niet alleen: belang van gedeelde verantwoordelijkheid, samenwerking in multidisciplinaire teams, structurele partnerschappen met welzijn en arbeid

Advies van de Onafhankelijke Commissie Inklusief Onderwijs: 'Scholen voor iedereen'

Pioniersscholen ondersteunen om 'scholen voor iedereen' te worden:

- Nieuwe organisatiemodellen en vormen van samenwerking uitproberen (Randvoorwaarden? Drempels?)
- Coaching en begeleiding (PBD/leersteuncentrum)
- Ervaringen in kaart brengen om regelgeving aan te passen

Drie fases van telkens 5 jaar tot 2040:

- Voorbereidingsfase: pioniersscholen + onderzoek
- Overgangsfase: lessen uit de praktijk vertalen naar beleid en regelgeving
- Implementatiefase: alle scholen aan de slag

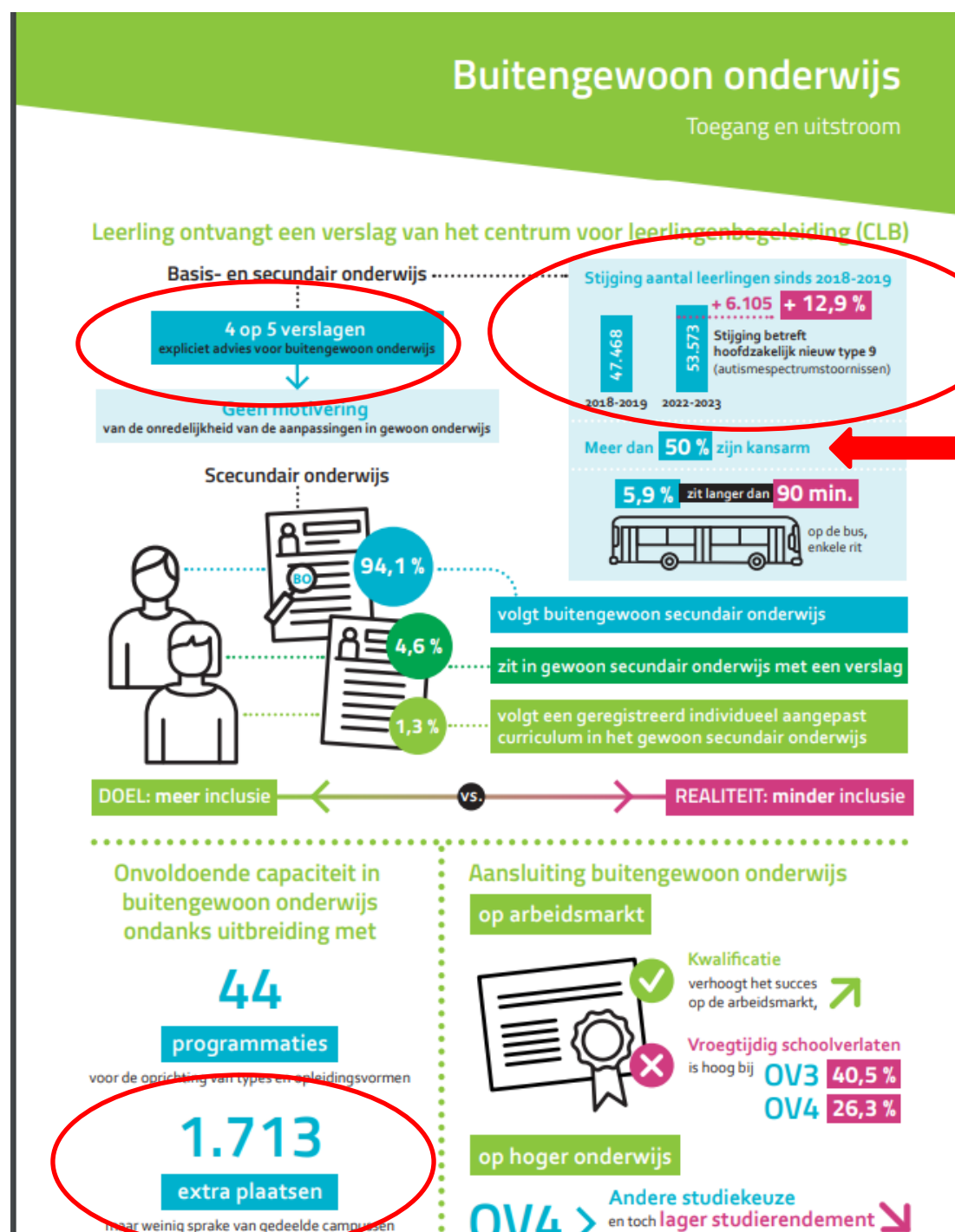
Belang van een convenant tussen politiek en onderwijsverstrekkers:

- Visie op lange termijn verzekeren
- Ondersteuning pioniersscholen
- Infrastructuur (onder meer in het kader van toegankelijkheid)

Rapport Rekenhof

September 2024

Buitengewoon onderwijs: toegang en uitstroom

Minister Demir: visienota stappenplan richting een inclusiever onderwijs. April 2025

- Deze visienota van minister Demir volgt op de gedachtewisseling met de Vlaamse Regering over:
 - Het advies van de Onafhankelijke Commissie Inclusief Onderwijs
 - Het rapport van het Rekenhof over de in- en uitstroom naar het buitengewoon onderwijs
- Prangende problemen -> argumentatie waarom er meer nood is aan inclusief onderwijs
- Systeemverandering nodig!
- Strategisch traject
- Pioniersscholen -> Proeftuinendecreet
- Commissie voor attesteringen buigt zich over de types en inschaling van ondersteuning en zorg in verschillende domeinen van het leven

Minister Demir: wat volgt nog?

- Consultatienota over:
 - De visie over waar we naartoe wensen te evolueren tegen 2040
 - Concrete maatregelen om aan deze verandering te werken
 - Strategie en tijdspad over een periode van 15 jaar
 - Op 28/11/2026 als Mededeling op de Vlaamse Regering gekomen - tekst vrijgegeven op 1/12/2026
 - Wordt ter bespreking voorgelegd aan de Staten-Generaal (start 17/12/2025) en voor advies aan de Vlaamse Onderwijsraad, NOOZO en Vlaamse Raad Welzijn, Volksgezondheid en Gezin
- Staten-Generaal:
 - Brede consultatie van alle betrokken stake-holders
 - Traject van meerdere dagen over periode december - januari - februari
- Strategienota op basis van Staten-Generaal en adviezen
- Pioniersscholen -> Proeftuinendecreet
 - Kandideren vanaf voorjaar 2026
 - Start: september 2026

Noodzakelijke voorwaarden om de evolutie duurzaam en doelgericht te realiseren

8 krachtlijnen - Onafhankelijke Commissie Inclusief Onderwijs	9 krachtlijnen - Consultatienota
	Kwaliteitsvol, doelgericht en efficiënt onderwijs realiseren voor elke leerling in Vlaanderen.
Een inclusieve schoolcultuur en schoolorganisatie realiseren in elke school.	Een inclusieve schoolcultuur en schoolorganisatie realiseren in elke school.
Evolueren van scholen voor gewoon en buitengewoon onderwijs naar scholen voor iedereen.	Evolueren naar een inclusiever onderwijs.
Voldoende, gepaste en nabije ondersteuning voorzien in elke school.	Voldoende, gepaste en nabije ondersteuning voorzien voor elke leerkracht en school.
Professionaliseren van alle betrokken professionals in functie van inclusief onderwijs.	Professionaliseren van alle betrokken professionals in functie van inclusief onderwijs.
Structureel partnerschap uitbouwen tussen Onderwijs en Welzijn.	Structureel partnerschap uitbouwen tussen Onderwijs en Welzijn.
Bepalen van ondersteuningsnoden door middel van een onafhankelijk en beleidsdomein-overschrijdend assessment.	Bepalen van ondersteuningsnoden door middel van een onafhankelijk en beleidsdomein-overschrijdend assessment.
Doeltreffende financiering voorzien voor alle scholen.	Doeltreffende financiering voorzien voor alle scholen.
Realiseren van een inclusieve en toegankelijke infrastructuur in elke school.	Realiseren van een inclusieve en toegankelijke infrastructuur in elke school

Katholiek Onderwijs Vlaanderen

Wat zien wij vandaag in onze scholen gebeuren?

Transversale adviesraad

Plan van aanpak

Wat gebeurt er rondom ons?

Systeem onder druk - barst uit z'n voegen:

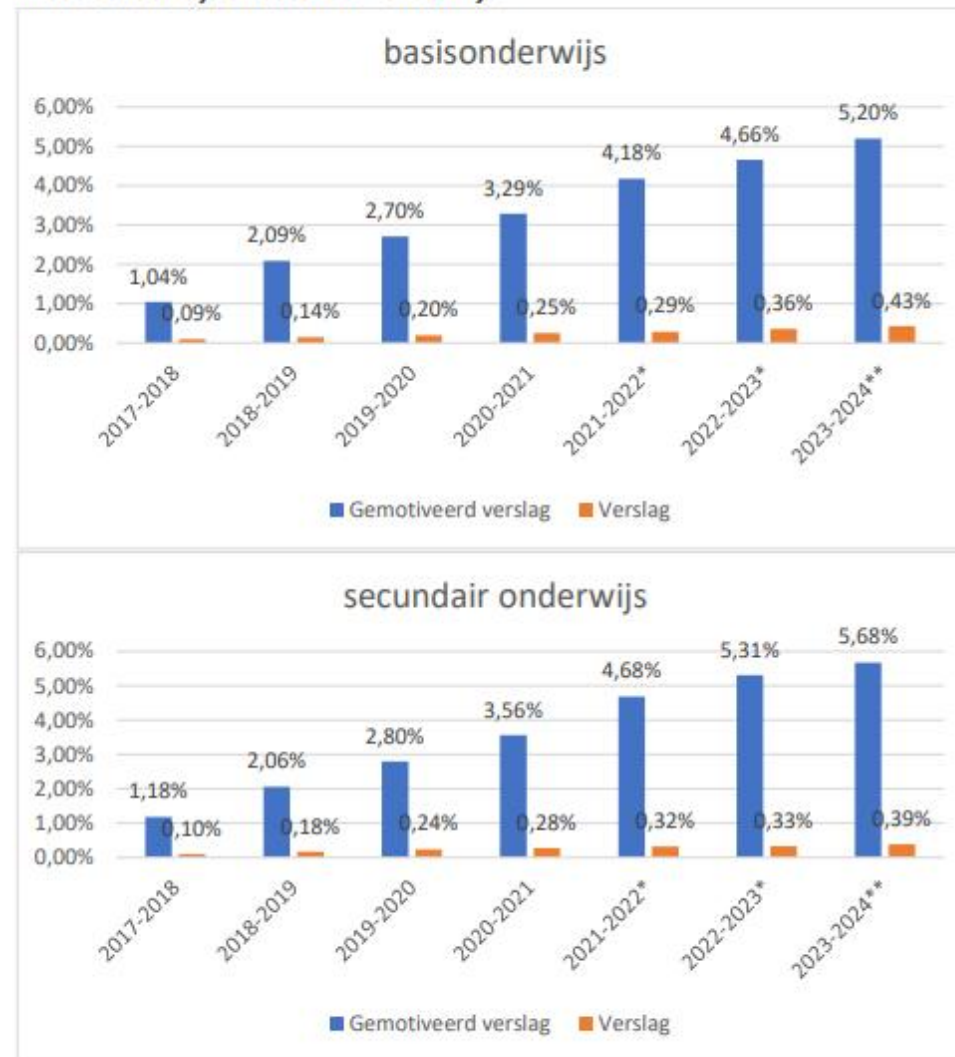
- Leraren en scholen voelen druk op alle fronten toenemen
 - Verwachtingen torenhoog
 - Antwoorden steevast druppel op een hete plaat
 - Budgetneutraliteit
- Recht op leren van leerlingen in gevaar

Specifieke onderwijsbehoeften

Figuur 3. Evolutie van het aantal leerlingen dat in aanmerking komt voor ondersteuning/leersteun in basisonderwijs en secundair onderwijs

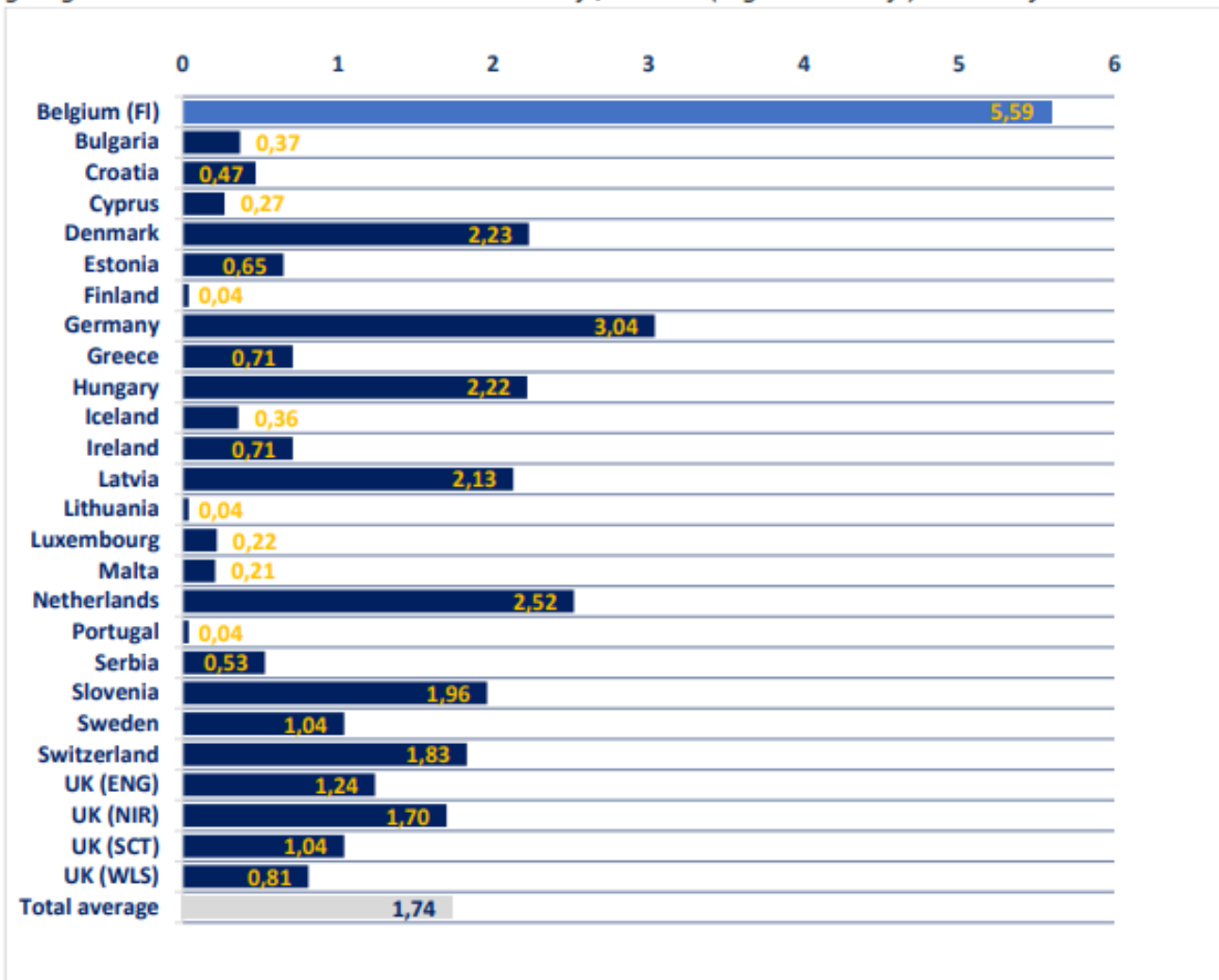

Bron: data Departement Onderwijs en Vorming¹¹

Specifieke onderwijsbehoeften

Figuur 1. Het inschrijvingspercentage in afzonderlijke speciale (pre-)scholen of afdelingen georganiseerd door het ministerie van onderwijs, ISCED 1 (lager onderwijs) in schooljaar 2020-2021

Bron: European Agency for Special Needs and Inclusive Education (2024).

Wat gebeurt er rondom ons?

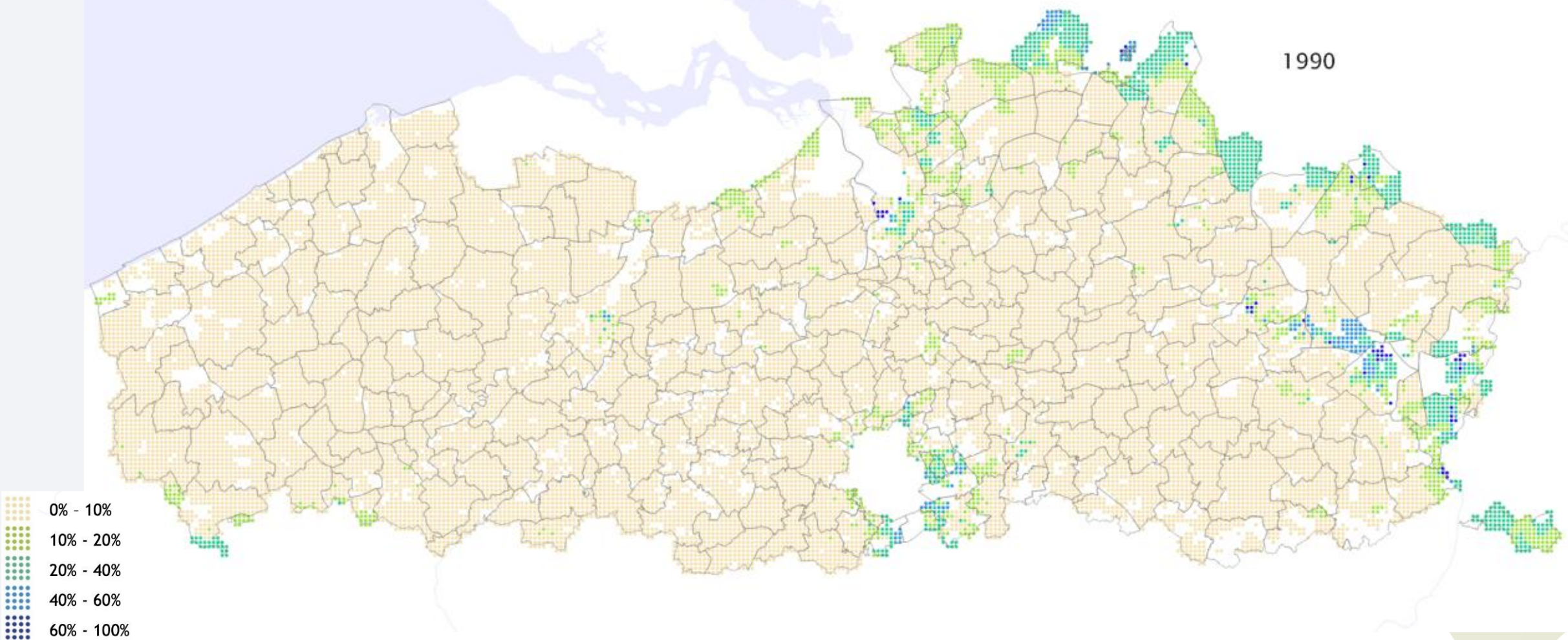
We stellen het volgende vast

- Halen van de 'lat'
- Gedrag
- Zoekende partners
 - Ouders en leerlingen
 - PBD
 - CLB
 - Leersteuncentra + blijvende toename vragen voor leersteun
 - Welzijnspartners
- Advies? Handen uit de mouwen!
 - Samen? Samen!

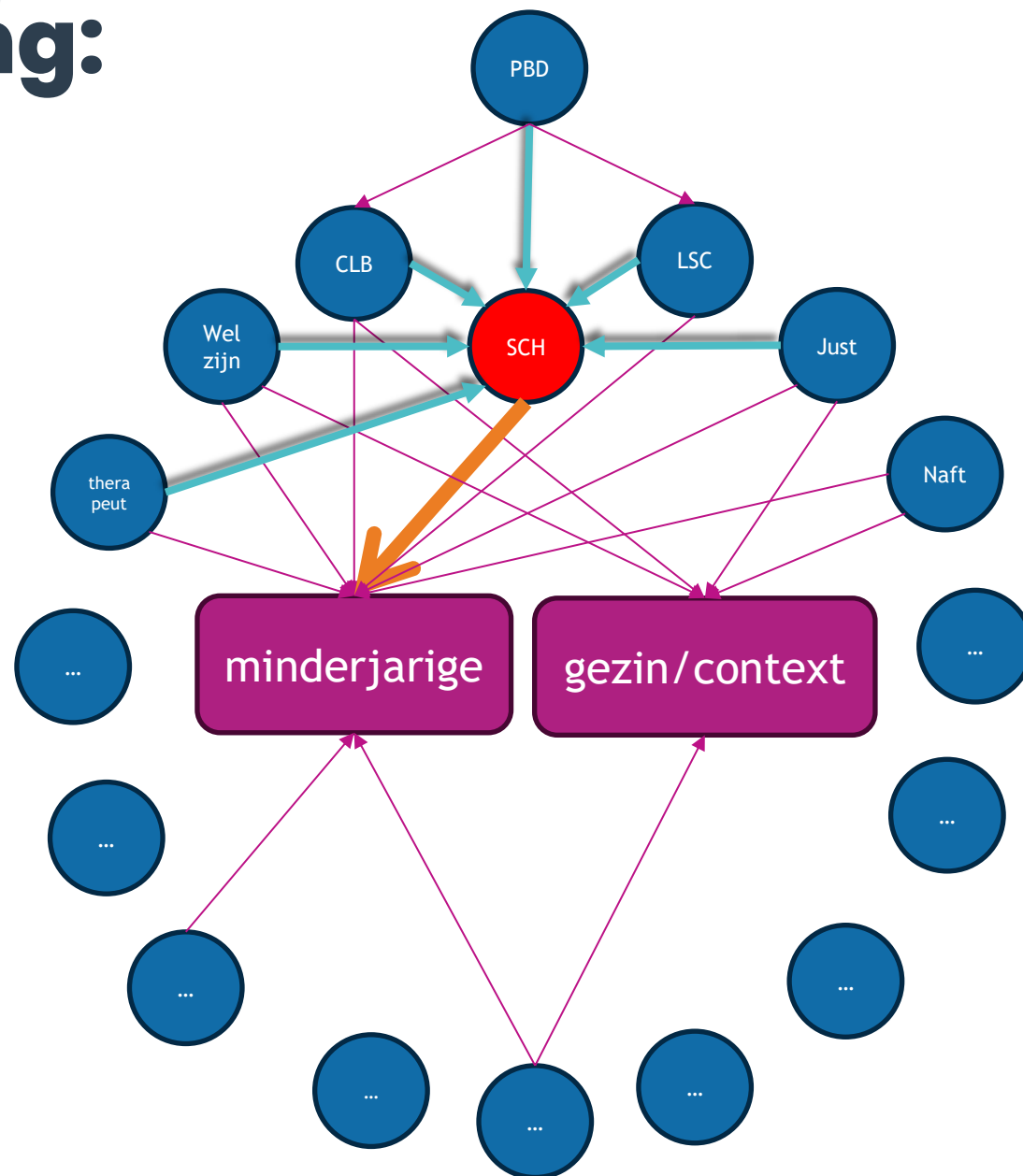

Migratieachtergrond Vlaanderen

Share of residents of non-Belgian origin 1990 to 2020

Vaststelling:

→
ondersteuning/
advies/...

Verantwoordelijkheid:
Gedeeld?
Gezamenlijk?

JULES

Mama van de dertienjarige Jules aan het woord:

“Het verhaal van Jules startte tijdens de COVID-periode, op zijn negende. Als hulpverlener ken ik de weg binnen het jeugdlandschap maar ook ik botste van bij de start op de lange wachtlijsten.

Tallose hulpverleners passeerden sindsdien de revue, telkens met dezelfde boodschap: de broodnodige hulp is niet beschikbaar. Ik heb het gevoel dat we al vier jaar lang van het kastje naar de muur worden gestuurd en overal, opnieuw, ons verhaal moeten doen. Tekenend was de conclusie van de medewerker van Eén Gezin Eén Plan: ‘we constateren dat mama een goed plan heeft opgesteld dat tegemoet zou komen aan de zorgnoden van het gezin. Deze hulp is echter niet beschikbaar gezien de wachtlijsten van gemiddeld drie jaar.’ Tussendoor werden er verschillende kortdurende trajecten crisis opgestart, met telkens een maximale duurtijd van een maand. Brandjes blussen dus. Ondertussen zijn we vier jaar verder en is de situatie helemaal geëscaleerd. De ambulante hulp, die eindelijk beschikbaar is, is niet langer voldoende. Jules wordt voor de zoveelste keer op een lange wachtlijst geplaatst, ditmaal voor residentiële hulp. Vandaag is Jules dertien jaar oud en zo geblokkeerd schoollopen niet meer lukt. Vorig schooljaar ging Jules welgeteld één dag naar school. Dit schooljaar proberen we om via Bednet toch weer een beetje verbinding te maken.”

Vaststelling:

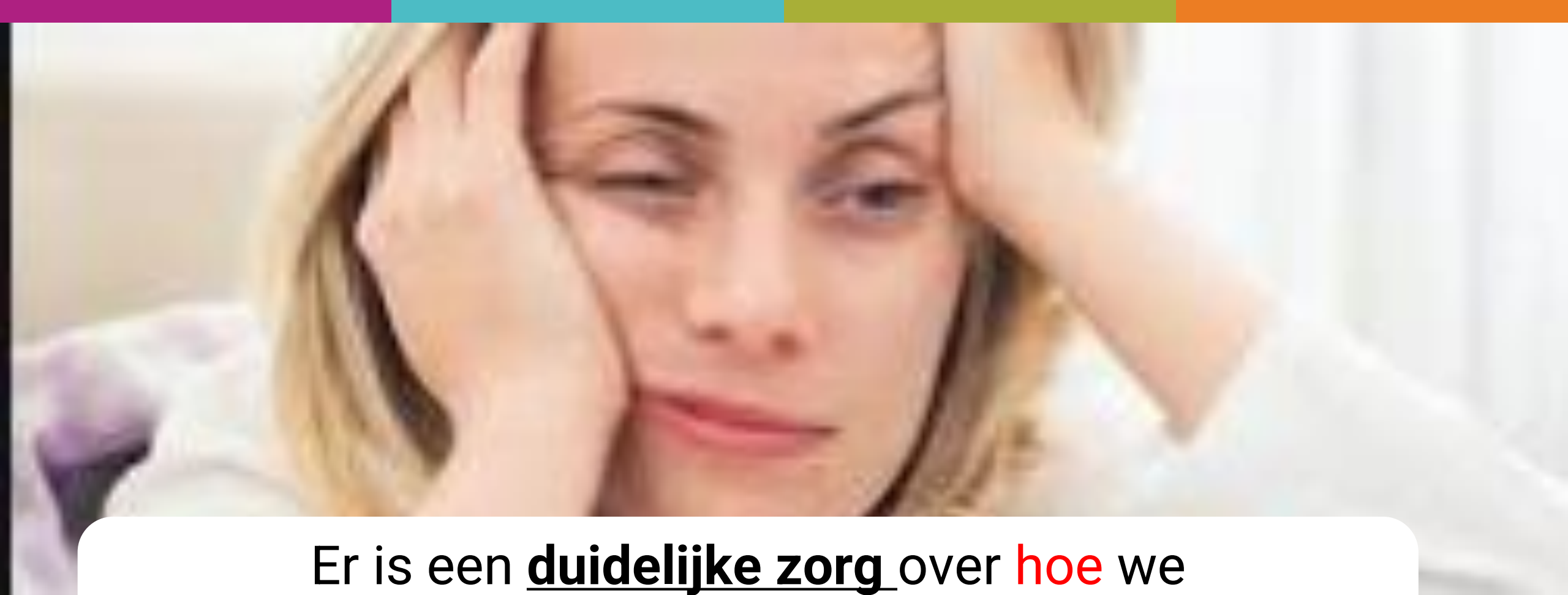

Stilstaan is geen optie!

**Op deze manier verder doen
is geen optie!**

Er is een duidelijke zorg over **hoe** we leerkrachten/scholen beter kunnen ondersteunen om sterke antwoorden te geven op de complexiteit waarmee zij vandaag geconfronteerd worden.

Vanuit missie en visie vertrekken

1. Onderwijs en onderwijskwaliteit raken aan drie grote doelen: **kwalificatie, socialisatie en het volwassen in de wereld leren** zijn. Onze christelijke inspiratie vormt de rode draad doorheen deze doelen.
2. We **vertrouwen op de expertise** van onze leerkrachten, leerondersteuners, directies en schoolbesturen.
3. **Verbinding** staat centraal. We organiseren ons zodanig dat de **samenwerking** tussen onze leden zowel elk lid als het collectief sterker en beter maakt.

Missie

— “

Als netwerk verbinden we onze expertise om vanuit onze christelijke inspiratie voor iedereen in Vlaanderen en Brussel kwaliteitsvol onderwijs te realiseren.

” —

Strategisch doel 1

— “

We realiseren kwaliteitsvol, zorgbreed en kansrijk onderwijs voor iedereen door in te zetten op een kennisrijk curriculum, krachtige leeromgevingen en een brede vorming.

” —

Strategisch doel 2

— “

We realiseren kwaliteitsvol pedagogisch en onderwijskundig beleid, in samenhang met een duurzaam beleid inzake personeel, financiën, infrastructuur en digitale transformatie.

” —

Strategisch doel 3

— “

We organiseren ons in lokaal verankerde netwerken zowel om expertise tussen onze onderwijsinstellingen en schoolbesturen uit te wisselen en elkaar te versterken als om een regionaal complementair en passend onderwijsaanbod te realiseren.

” —

Strategisch doel 4

— “

We gaan actief partnerschappen aan met organisaties uit andere beleidsdomeinen om het leerrecht van alle lerenden te versterken.

” —

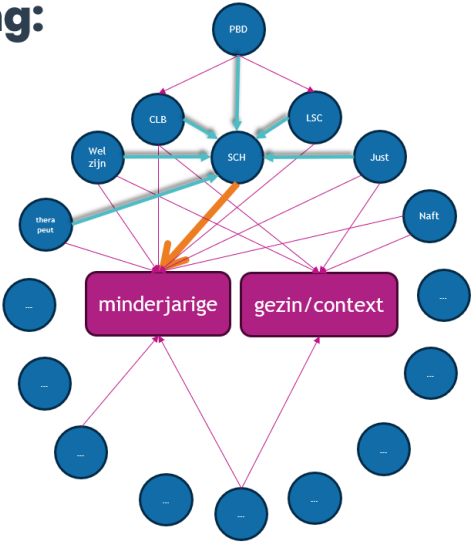
Wat hebben we als Katholiek Onderwijs Vlaanderen te doen?

naar een heldere horizon in 2040

Antwoorden?

Vaststelling:

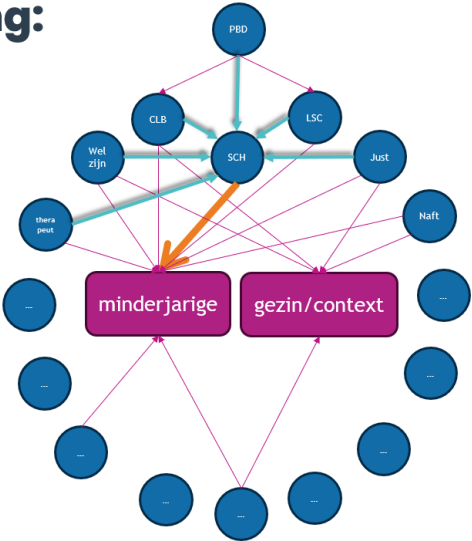
ondersteuning/
advies/...

Verantwoordelijkheid:
Gedeeld?
Gezamenlijk?

Antwoorden?

Vaststelling:

ondersteuning/
advies/...

Verantwoordelijkheid:
Gedeeld?
Gezamenlijk?

actoren
bij creëren
OF
systeem
veranderen?

Systeem veranderen !

Een gedragen visie vanuit de grote 'WIJ'

- Conclusie traject 2024-2025 transversale adviesraad:
 - Scholen voor iedereen: zo maximaal mogelijk voor iedereen
 - Bepaalde leerlingen (klein aantal) hebben doorgedreven aanpak nodig (o.a. omwille van veiligheid en erg specifieke expertise)
 - Waar (nog) geen consensus over is: dezelfde 'school'poort voor iedereen vs. aparte setting voor kleine groep
 - In de toekomst moet weliswaar de gesegregeerde groep VEEL KLEINER zijn
 - Het gaat over **recht op onderwijs** voor IEDEREEN
 - De woorden 'iedereen' en 'school' moeten ten gronde worden uitgeklaard
- Instrumenten:
 - [Dialoognota](#) -> *link met nieuw leerplan basisonderwijs / Kennisrijk Curriculum*
 - Begeleiding

Naar een heldere horizon

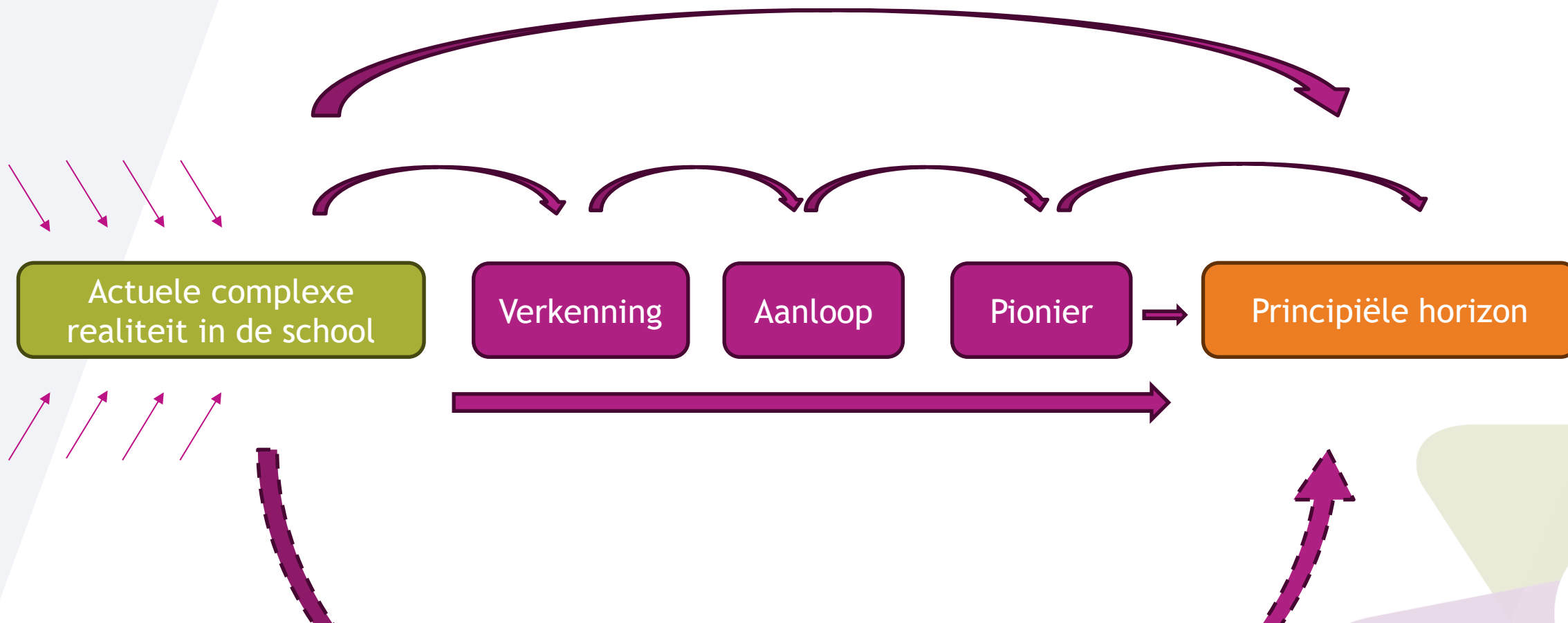
De principiële horizon:

Vanuit onze christelijke inspiratie, onze waarden - geloof - hoop en liefde - en ons pedagogisch project kiezen we voor een transitie naar één inclusief onderwijssysteem met een heldere horizon in 2040.

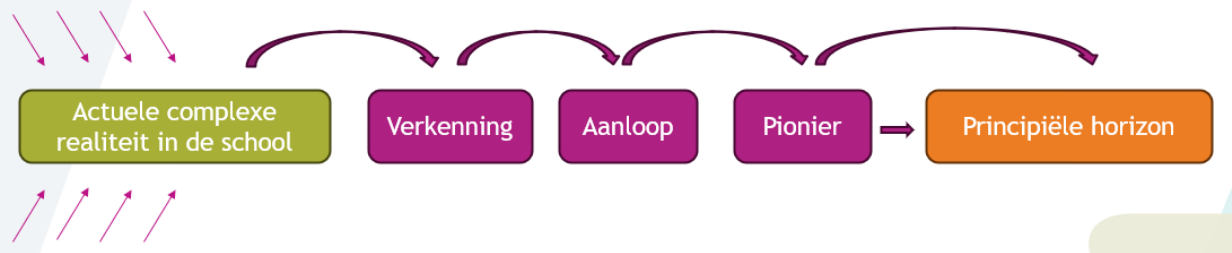
We streven naar het **realiseren van het leerrecht voor alle leerlingen**, ook voor hen die hindernissen ervaren in hun schoolloopbaan, vanuit een gezamenlijke verantwoordelijkheid om alle leerlingen veilig mee te nemen in een kwaliteitsvol, zorgbreed en kansenrijk onderwijs.

De weg er naar toe? PROCES

- Deze principiële horizon verhoudt zich tot een complexe realiteit waar verschillende actoren, perspectieven en discussiepunten aanleiding kunnen geven tot verschillende keuzes. We organiseren ons hierop door met verschillende snelheden rekening te houden.

De weg er naar toe?

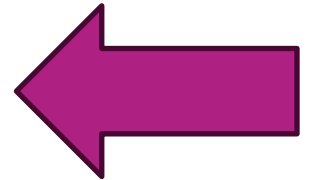
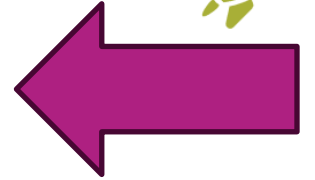

- Plan over 15 jaar
 - 2025 – 2030
 - 2030 – 2035
 - 2035 – 2040
- Verkenningsfase – aanloopfase – pioniersfase
 - Dialoogtekst ondersteunend in elke fase
- Aansluiten bij visienota Demir:
 - 2025-2026:
 - Aanloopfase ifv pionieren (Demir) / Pioniersnetwerken KathOndVla
 - Link met Kennisrijk Curriculum
 - 2026-2027: eerste pioniersscholen (Demir)

Samenhang – Kennisrijk Curriculum – de lat hoog!

Redenen voor een nieuw leerplan

- Maatschappelijke ontwikkelingen
 - Onze samenleving evolueert. Vandaag kunnen we spreken van een superdivers Vlaanderen. Daarnaast is er ook de impact van mondialisering op ons dagelijks leven en op onderwijs.
- Ontwikkelingen in onderwijs
 - We zien bijvoorbeeld dat internationaal vergelijkend onderzoek naar de kwaliteit van onderwijs steeds meer gewicht krijgt. Een ander voorbeeld: de manier waarop wetenschappelijk onderzoek naar effectief onderwijs onze kijk op onderwijs steeds sterker beïnvloedt.
- Gelijke onderwijskansen
 - Een KRC zorgt voor meer gelijkheid. Iedereen krijgt toegang tot dezelfde leerstof, ongeacht waar je wieg stond.
- Technologische ontwikkelingen
 - Nieuwe technologische ontwikkelingen bepalen de manier waarop we met informatie omgaan. Kijk maar naar de steeds grotere rol van sociale media of de opkomst van artificial intelligence.

Samenhang – Kennisrijk Curriculum

Vaststelling:

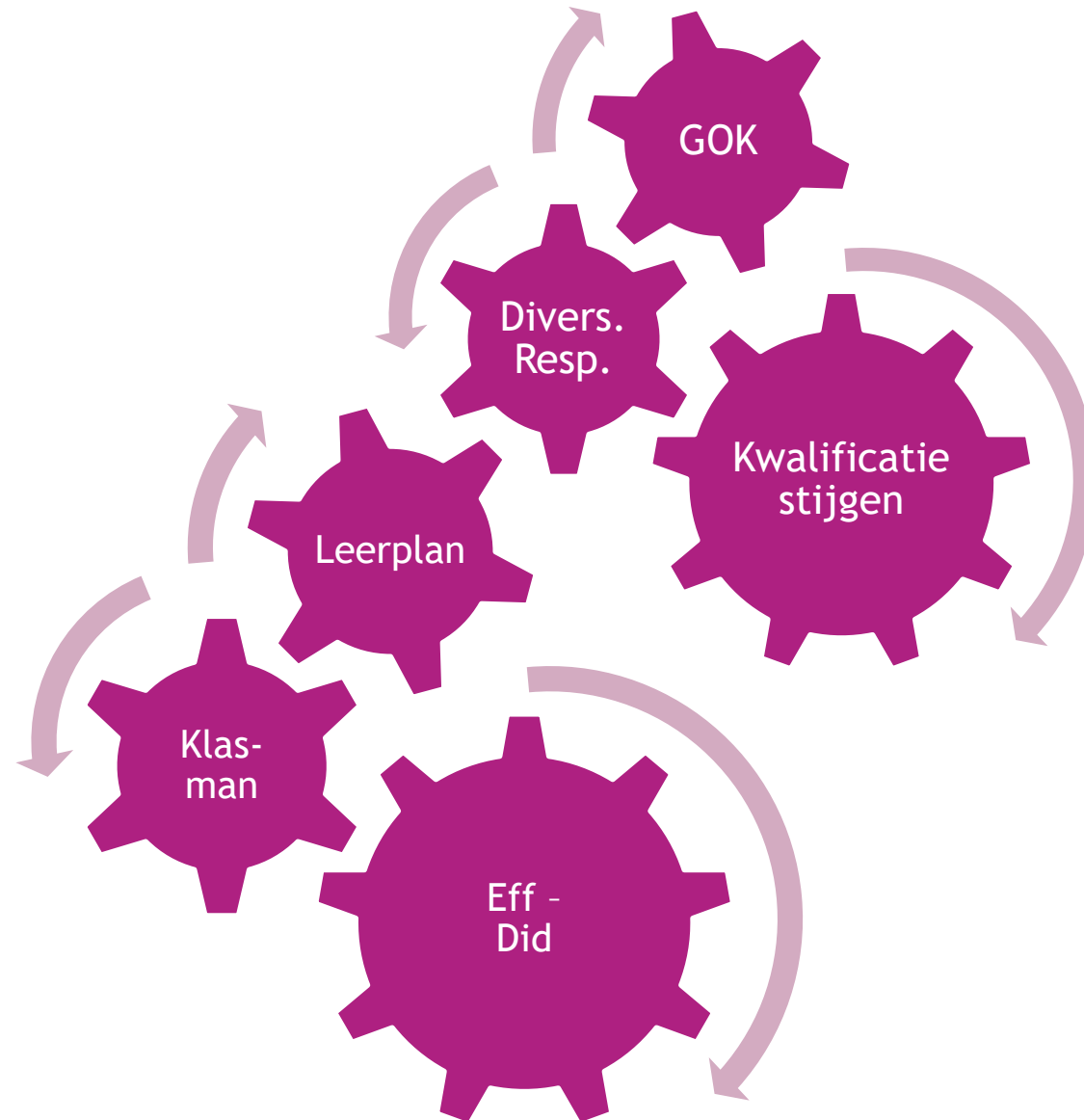
- Etnisch culturele diversiteit
- Opleidingsniveau
- Armoede/sociale klasse en sociale mobiliteit
- ...

Uitdaging:

- Gelijke onderwijskansen
- Ongekwalficeerde uitstroom
- Diversiteits-responsieve scholen
- ...

■ EEN KENNISRIJK CURRICULUM WIL KENNIS GEBRUIKEN ALS MOTOR VAN EMANCIPATIE, ALS MIDDEL OM DE SOCIALE MOBILITEIT VAN LEERLINGEN TE ONDERSTEUNEN. DAT MAAKT DIT MODEL VAN CURRICULUM INTERESSANT VOOR HET PEDAGOGISCH PROJECT VAN EEN KATHOLIEKE SCHOOL.

Samenhang – Kennisrijk Curriculum

Verskillende startposities zijn mogelijk:

- Mogelijke thema's:
 - Handicap/beperking
 - Gender/geaardheid/geslacht
 - Etnisch culturele diversiteit
 - Opleidingsniveau
 - Armoede/sociale klasse en sociale mobiliteit
 - Taal
 - Religie
 - Migratiestatus
 - Leeftijd
 - Leerlingen zonder school of die maar beperkte tijd welkom zijn op school
 - ...
- Vertaald naar de begeleidingspraktijk/vragen/casuïstiek van scholen/netwerk:
 - IAC/GC en onverkort inschrijvingsrecht
 - Gelijke onderwijskansen
 - Gedrag, herstelgericht werken
 - Omgaan met definitieve uitsluiting
 - Diversiteits-responsieve scholen
 - B-inspired
 - Anderstalige nieuwkomers
 - Ongekwificeerde uitstroom
 - Onwettige afwezigheden
 - ...

Drie leidinggevende principes: zie dialoognota

- We kiezen resoluut voor **kwaliteitsvol onderwijs**. Een **kennisrijk curriculum** (goed onderwijs) is daarbij essentieel.
- We gaan uit van een gezamenlijke verantwoordelijkheid, **samenwerking** in multidisciplinaire teams en structurele partnerschappen met andere onderwijspartners, Welzijn en Arbeid.
- We onderschrijven het **onvoorwaardelijk inschrijvingsrecht** voor elke leerling in elke school. We nuanceren dit slechts voor een kleine groep leerlingen met heel specifieke noden die een specifiek aanbod en/of aanpak nodig hebben.
 - Richtinggevende principes voor aanlopers
 - Leidende principes voor pioniersnetwerken

Inclusie als onderstroom

Waar willen we naartoe?

- inclusie als brede onderstroom
- de inclusieve school als sterke bedding
- maatregelen en interventies als 'tools' om **alle** leerlingen veilig mee te nemen en kwaliteitsvol onderwijs te bieden

Wat hebben we als Katholiek Onderwijs Vlaanderen te doen?

naar een heldere horizon
over 'scholen voor iedereen',
geïntegreerd met een bredere visie rond schooluitval

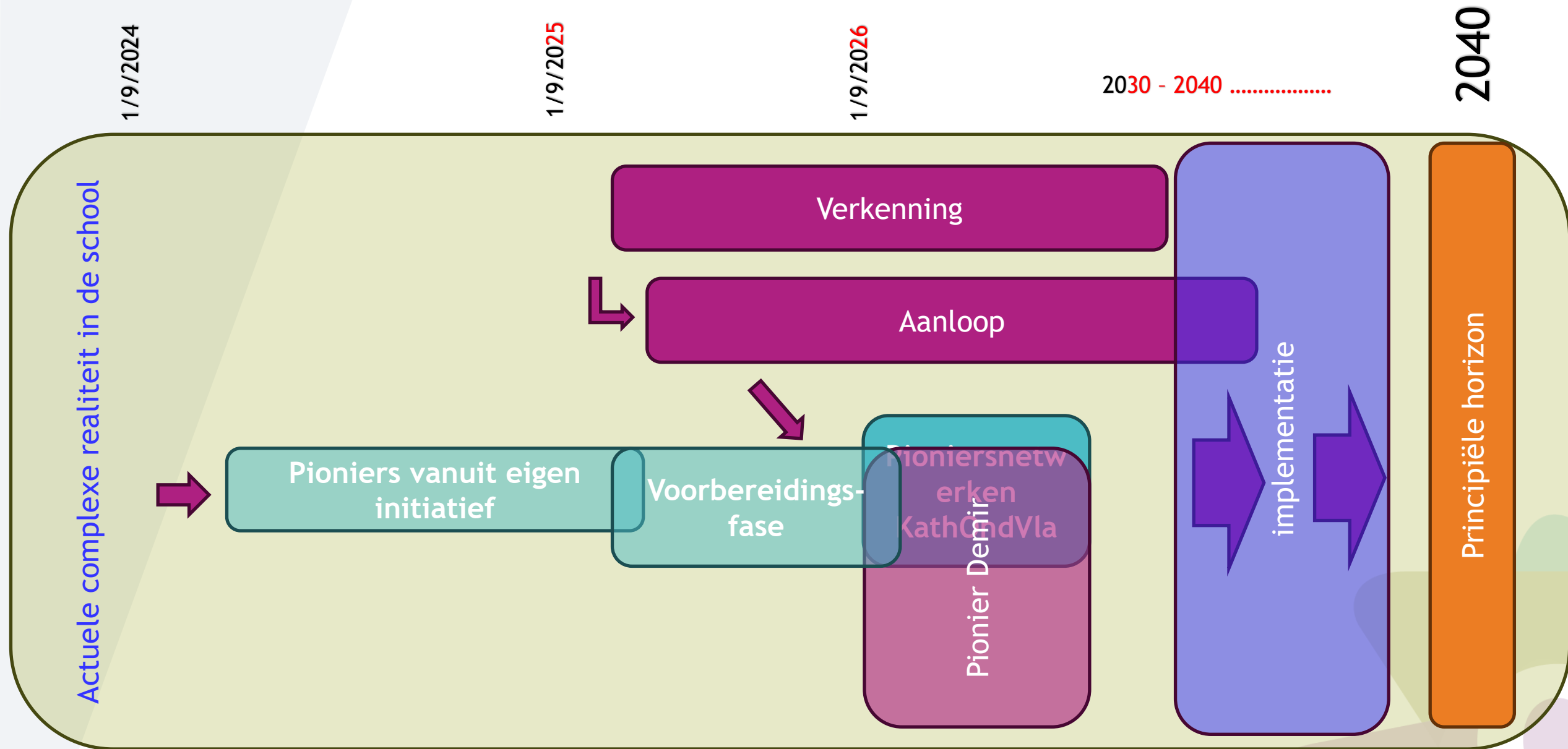
Minister Demir

- Pioniersscholen:
 - Samenwerking tussen gewoon, buitengewoon onderwijs en leersteuncentrum
 - Kandideren vanaf voorjaar 2026
 - Starten in september 2026
 - Proeftuinendecreet
 - Ondersteuning door expertisecentrum

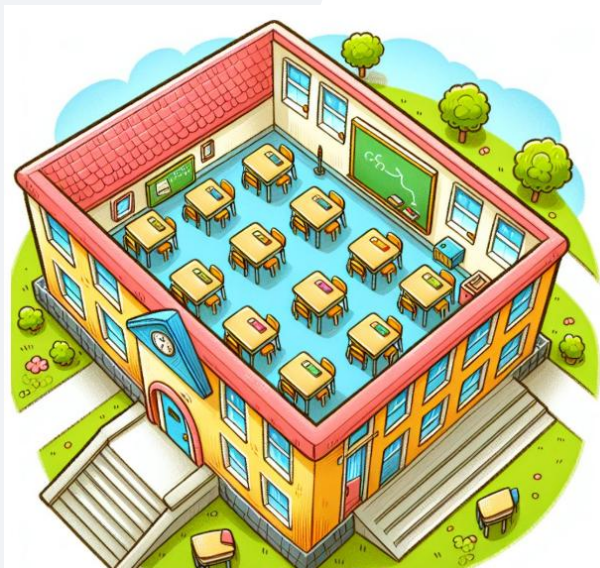
Katholiek Onderwijs Vlaanderen

- Verschillende snelheden:
 - Verkennen via de [dialoognota](#) en professionaliseringsaanbod tag SVI
 - Aanlopen:
 - Aan de slag met de [dialoognota](#)
 - En/of voorbereiden voor pioniersfase
 - Verschillende startposities mogelijk
 - Pioniersnetwerken: intensief traject met regie op lokaal niveau, netwerk van verschillende scholen en partners
 - Intensieve procesbegeleiding vanaf september 2026
- Aanvraagformulier voor begeleiding
 - Timing: zo snel mogelijk
- Procesbegeleiding

De weg er naar toe: TIMING

De derde kamer...

"een ruimte die niet van de één of van de ander is, maar een nieuwe ruimte die je samen vormgeeft."

In deze derde ruimte gaat het niet om het aanpassen van de één aan de norm van de ander, maar om **gezamenlijk onderhandelen** en creëren, zodat iedereen kan **leren en floreren**. Het is een plek waar verschillen mogen schuren, en waar juist in die frictie waardevolle leerervaringen ontstaan

Meer weten?

- [Pro-pagina: Scholen voor iedereen: via pioniersnetwerken op weg naar inclusiever onderwijs](#)
 - Dialoognota
 - Webinars
 - Contact:
scholenvooriedereen@katholiekonderwijs.vlaanderen

Bedankt

